

ЕКСПЕРТНІ ВИСНОВКИ
акредитаційної експертизи
освітньо-професійної програми «Банківська справа»
зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
за другим (магістерським) рівнем у Сумському державному університеті

Згідно з п. 2 розділу XV Закону України «Про вищу освіту», Постановою Кабінету Міністрів України від 09.08.2001 року № 978, Наказом МОНУ від 13.06.2012 р. № 689, Ліцезійними умовами надання освітніх послуг у сфері вищої освіти, затвердженими Постановою КМУ № 1187 від 30.12.2015 р., та відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України № 453-л від «14» грудня 2017 р. «Про проведення акредитаційної експертизи» експертна комісія у складі:

Голова комісії:

Кужелев Михайло Олександрович, доктор економічних наук, професор, директор навчально-наукового інституту фінансів, банківської справи Університету державної фіскальної служби України

член комісії:

Довгань Жанна Миколаївна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри банківського менеджменту та обліку Тернопільського національного економічного університету

розглянула подану Сумським державним університетом (СумДУ) акредитаційну справу та провела безпосередньо в навчальному закладі у період з 17 січня по 19 січня 2018 року експертне оцінювання відповідності освітньої діяльності закладу вищої освіти державним вимогам щодо акредитації освітньо-професійної програми «Банківська справа» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за магістерським ступенем.

У ході перевірки експертна комісія ознайомила з організацією освітнього процесу, його навчально-методичним забезпеченням, оцінила рівень знань студентів з циклів загальної та професійної підготовки навчального плану, проаналізувала науково-педагогічний потенціал, організацію наукових досліджень, перевірила стан матеріально-технічної бази університету.

За результатами експертної перевірки комісія констатує:

- перевірено наявність оригіналів засновницьких документів;
- перевірено відповідність матеріально-технічної бази університету та інформаційного забезпечення;
- розглянуто документацію щодо навчально-методичного та кадрового забезпечення;
- залучено і вивчено матеріали самоаналізу освітньої діяльності підготовки магістра за освітньо-професійною програмою «Банківська справа» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування», підготовлені випусковою кафедрою фінансів, банківської справи та страхування;
- здійснено аналіз ККР з дисциплін циклу загальної підготовки

Голова експертної комісії

М.О. Кужелев

(«Корпоративна соціальна відповідальність у банку», «Іноземна мова за професійним спрямуванням») та циклу професійної підготовки («Фінансовий менеджмент в банку», «Кредитний менеджмент», «Фінансовий моніторинг»), проведених випусковою кафедрою фінансів, банківської справи та страхування у процесі самоаналізу;

- проведено наради та співбесіди з викладачами, працівниками та студентами Сумського державного університету.

На підставі вивчення навчально-методичного, інформаційного, матеріально-технічного, кадрового забезпечення та визначення рівня підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою «Банківська справа» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» експертною комісією встановлено наступне:

1. Загальна характеристика ЗВО і спеціальності

Повна назва і адреса навчального закладу – Сумський державний університет Міністерства освіти і науки України; м. Суми, вул. Римського-Корсакова, 2,
тел. (0542) 640-499, факс (0542) 334-058.

Університет функціонує на підставі:

- 1) Постанови Кабінету Міністрів України від 13 серпня 1993 р. № 646 про створення СумДУ на базі Сумського фізико-технологічного інституту;
- 2) Статуту Сумського державного університету, прийнятого загальними зборами трудового колективу, затвердженого Міністерством освіти і науки України 16.06.2015 р.;
- 3) Свідоцтва про державну реєстрацію юридичної особи А00 № 111909 від 13.02.1998 р.;
- 4) Виписки з Єдиного Державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців (ЄДРЮФОП) від 14.07.2015 р. за № 20872614;
- 5) Довідки про внесення навчального закладу до Державного реєстру вищих навчальних закладів України від 21.08.2012 р. № 19-Д-189.

Сумський державний університет провадить освітню діяльність з підготовки здобувачів вищої освіти на підставі та у відповідності до Відомостей щодо здійснення освітньої діяльності у сфері вищої освіти, розміщених на офіційному сайті Міністерства освіти і науки України.

Університет веде історію з 1948 року в якості відокремленого структурного підрозділу інших ВНЗ, у тому числі як філії Харківського політехнічного інституту, на базі якої у 1990 році створено Сумський фізико-технологічний інститут, який у 1993 році був реорганізований у Сумський державний університет.

Очолює Сумський державний університет ректор – кандидат технічних наук, професор Васильєв Анатолій Васильович.

СумДУ на сьогодні є одним з лідерів серед ЗВО України за показниками

Голова експертної комісії

М.О. Кужелев

участі у національних та міжнародних рейтингах:

- університет щорічно отримує високі оцінки у освітніх ранжуваннях порталу osvita.ua (за підсумками 2016/2017 навчального року – лідер освіти північного регіону, 7 місце серед усіх вітчизняних ЗВО, 4 місце серед класичних університетів);

- за даними порталу «Слово і діло» СумДУ у 2016 році увійшов до трійки лідерів серед ЗВО, розташованих у містах не мільйонниках, а також посів 8 місце серед усіх вишів України;

- у ранжуваннях видання «Гроші» СумДУ традиційно входить до Топ-20 університетів України за репутацією випускників інженерно-технічних та юридичних спеціальностей серед роботодавців;

- у дослідженні видання «Фокус» у 2017 році СумДУ увійшов до Топ-35 закладів освіти з найвищою репутацією серед ключових роботодавців України;

- рейтингом «Топ 200 Україна» у 2017 році СумДУ визначено на 4 позиції серед класичних університетів (11 позиція серед усіх ЗВО України та 3 позиція за показниками міжнародного визнання);

- у ранжуванні DOU СумДУ традиційно входить до п'ятірки кращих вишів України з ІТ-освітою;

- у рейтингу Webometrics СумДУ станом на липень 2017 року посідає 3-тю позицію серед ЗВО України та має високі позиції у тематичних ранжуваннях, зокрема репозитарій посідає 319 місце у світовому рейтингу Ranking Web of Repositories (1 національна позиція);

- у 2017 році за версією UniRank University Ranking СумДУ займає 2 позицію серед ЗВО України за популярністю у мережі інтернет;

- за даними Бібліометрики української науки СумДУ традиційно є одним з лідерів серед закладів вищої освіти та наукових установ України у Google Scholar (у травні 2017 року – 6 позиція серед ЗВО України за індексом Гірша (h індекс університету становив 69), а також за публікаційною активністю у Scopus (за підсумками 2016 року – 6 позиція за кількістю публікацій та 5 позиція за активністю їх цитувань);

- за даними Nature Index СумДУ традиційно входить до 20 кращих академічних закладів України за публікаційною активністю у провідних виданнях світу з природничих наук (15 позиція у ранжуванні 2017 року);

- у дослідженні видавничої служби «УРАН» станом на квітень 2017 року СумДУ визначено на 8 позиції серед класичних університетів (на 13 позиції серед усіх закладів вищої освіти) України за індексом Гірша у Scopus (h-індекс університету становив 31);

- у рейтингу SCImago Institutions Rankings за кількістю, якістю та інтенсивністю цитування публікацій у Scopus, а також за даними бази міжнародних патентів Patstat СумДУ займає стабільно високі позиції (8 національна позиція та Топ-200 серед університетів Центральної та Східної Європи у ранжуванні 2017 року);

- за показниками публікаційної активності у Web of Science СумДУ у

Голова експертної комісії

М.О. Кужелєв

2016/2017 навчальному році увійшов до науково-метричного рейтингу University Ranking by Academic Performance (7 національна позиція);

- СумДУ щорічно знаходиться серед лідерів у всесвітньому екологічному рейтингу університетів UI GreenMetric (65 світова та 1 національна позиція за підсумками 2016 року);

- у ранжуванні Round University Ranking СумДУ традиційно знаходиться серед університетів-лідерів України (671 світова позиція та 4 національна позиція у інституційному ранжуванні 2017 року), а також отримує високі відзнаки у тематичних рейтингах (за підсумками 2016 року – 692 світова позиція у репутаційному рейтингу та 534 – за продуктивністю досліджень) та галузевих ранжуваннях (за підсумками 2015/2016 навчального року – 534 світова позиція у галузі наук про життя, 416 – у галузі медицини, 545 – у галузі природничих наук, 571 – у галузі соціально-економічних наук та 533 – у галузі технічних наук);

- університет щорічно отримує високі оцінки у інституційних та тематичних рейтингах U Multirank (серед закладів вищої освіти України СумДУ має найбільшу кількість рейтингових індикаторів, значення яких віднесені до групи «А»), а більшість показників діяльності перевищує середньосвітові значення);

- СумДУ традиційно знаходиться серед лідерів регіонального рейтингу країн Європи, що розвиваються та країн Центральної Азії QS EECA (6 національна позиція за підсумками 2017/2018 навчального року);

- університет четвертий рік поспіль входить до світового рейтингу QS (у ранжуванні QS-2018 – 5 національна позиція, категорія 801+ у загальному ранжуванні, Топ-150 молодих університетів світу та Топ 350 кращих університетів Європи);

- університет з 2015 року входить до каталогу університетів світу, показники діяльності яких обраховуються рейтингом Times Higher Education (у групі 1000+);

- у 2016 році СумДУ вперше пройшов аудит відповідності критеріям дослідницьких університетів, за результатами якого університет включено до відповідного каталогу Шанхайського рейтингу університетів світу Academic Ranking of World Universities у категорії 500+.

За кількістю призових місць у Всеукраїнських конкурсах студентських наукових робіт СумДУ щорічно займає лідируючі позиції (у 2017 році – 107 призових місць, що є найвищим показником серед ЗВО України).

За кількістю призових місць на Всеукраїнських олімпіадах з навчальних дисциплін та спеціальностей, СумДУ стабільно знаходиться у п'ятірці лідерів (у 2017 році – 41 призове місце, 3 4 позиція серед ЗВО України).

У 2017 році університет є лідером за кількістю проектів-переможців Всеукраїнського конкурсу наукових робіт молодих вчених (фінансування отримали 16 проектів СумДУ).

Здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти за 51 спеціальністю Переліку 2015 року, за якими навчається близько 12 тис. осіб, з яких близько 1,3

тис. іноземних студентів з 49 країн світу. В університеті передбачена можливість безперервного англомовного навчання.

На базі кафедри військової підготовки СумДУ здійснюється навчання за програмою підготовки офіцерів запасу для студентів ЗВО Сумської області та інших регіонів України.

Згідно з концепцією освіти протягом життя діє система післядипломної освіти та короткотермінових форм тематичного вдосконалення (щорічно таку підготовку проходять близько 4 тис. слухачів).

Діє аспірантура за 21 спеціальністю 15 галузей знань Переліку 2015 року. Працюють спеціалізовані ради з захисту дисертацій. Загальна чисельність аспірантів, докторантів та здобувачів наукового ступеня у СумДУ становить 307 осіб. Здійснюється подвійне керівництво аспірантами зарубіжними вченими та науковцями СумДУ. Протягом 2016 року співробітниками університету захищено 13 докторських та 67 кандидатських дисертацій.

Безпосередньо в базовому ЗВО освітньо-науковий процес забезпечують 841 штатних науково-педагогічних працівників (з яких 87 % мають вчені звання та наукові ступені – 117 докторів наук, професорів та 617 кандидатів наук, доцентів). Серед штатних співробітників університету 1 особа є член-кореспондентом НАН України, 14 – мають державні почесні звання, 183 представників академічного складу університету мають 5 та більше публікацій, які обліковуються базами Scopus та Web of Science Core Collection.

До навчально-наукового процесу залучаються провідні фахівці реального та фінансового сектору економіки (в т.ч. з науковими ступенями та званнями), що дозволяє врахувати в підготовці фахівців вимоги замовників кадрів.

Освітній процес у базовому ЗВО забезпечують 56 кафедр, з них випусковими є 41 кафедра.

Згідно з наказом ректора про закріплення спеціальностей, випусковою кафедрою освітньої програми «Банківська справа» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» визначена кафедра фінансів, банківської справи та страхування навчально-наукового інституту бізнес-технологій «УАБС».

Висновок

Представлена на акредитаційну експертизу правова, навчальна та методична документація є достовірною, повною за обсягом та відповідає діючим акредитаційним вимогам Міністерства освіти і науки України.

2. Формування контингенту студентів

Підготовка здобувачів вищої освіти за освітньою програмою *Банківська справа* здійснюється в межах спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» відповідно до Відомостей щодо здійснення освітньої діяльності у сфері вищої освіти, розміщених на офіційному сайті Міністерства освіти і науки

Голова експертної комісії

М.О. Кужелєв

України (ліцензовані обсяги спеціальності складають – 400 осіб). Спеціальність в цілому акредитована на термін до 01.07.2018 р., сертифікат про акредитацію серії НД-IV № 1980529 від 18 липня 2016 р.

За Переліком 2010р. відповідна вищезазначеній освітній програмі спеціальність 8.03050802 «Банківська справа» акредитована за IV рівнем (сертифікат про акредитацію серії НД-IV № 1980529 від 18 липня 2016 р.).

В університеті формування контингенту студентів за освітньою програмою Банківська справа зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» ступеня магістр здійснюється відповідно до «Правил прийому до Сумського державного університету», розроблених на підставі «Умов прийому до вищих навчальних закладів України», затверджених МОНУ відповідно до ліцензованого обсягу підготовки здобувачів.

Для реалізації профорієнтаційної роботи в університеті діє мережа підготовчих курсів та профільних класів з підготовкою за інтегрованими навчальними планами, працює підготовче відділення для іноземних громадян, учнівська молодь залучається до наукової, спортивної та культурно-масової роботи в університеті.

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування постійно проводить моніторинг потреби у спеціалістах вказаного профілю в банківських установах м. Суми та Північно-східного регіону країни.

Традиційно у жовтні місяці проводиться день відкритих дверей навчально-наукового інституту бізнес-технологій «УАБС», у квітні – університету, коли абітурієнти мають змогу докладно ознайомитися зі змістом підготовки за спеціальністю та умовами навчання. Крім того, кафедра фінансів, банківської справи та страхування є організатором проведення Сумського обласного турніру юних економістів, де традиційно участь беруть учні старших класів шкіл Сумщини.

Для проведення вступних випробувань на навчання за освітньо-професійними програмами підготовки магістра створюються атестаційні комісії. Склад предметних екзаменаційних і атестаційних комісій затверджується ректором. Комісії діють у відповідності до Правил прийому, що розроблені відповідно до Закону України «Про вищу освіту» та «Умов прийому до вищих навчальних закладів України».

Зарахування на навчання за ступенем «магістр» здійснюється після здобуття ступеня «бакалавр» за конкурсним показником (сума середнього балу додатку до диплома бакалавра та оцінок вступних випробувань).

Підготовка студентів здійснюється за рахунок коштів державного бюджету та за рахунок коштів фізичних та юридичних осіб. Ефективна профорієнтаційна робота гарантує формування якісного складу студентів. Набутий роками досить високий авторитет університету в регіоні, збалансована плата за навчання (для студентів-контрактників) забезпечують достатню кількість абітурієнтів.

Якісні і кількісні показники прийому студентів наведені у таблиці 2.1.

Голова експертної комісії

М.О. Кужелєв

Таблиця 2.1 – Показники формування контингенту студентів за освітньою програмою «Банківська справа» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» ступеня «магістр» у Сумському державному університеті

№ з/п	Показник	Роки [*]	
		2016	2017
1	Ліцензований обсяг підготовки**	400**	400**
2	Прийнято на навчання, всього (осіб):	48	46
	– денна форма	32	25
	в т.ч. за держзамовленням:	12	15
	– заочна форма	16	21
	в т.ч. за держзамовленням	5	-
	– нагороджених медалями, або тих, що отримали диплом з відзнакою	5	5
	– таких, які пройшли довгострокову підготовку і профорієнтацію	-	-
	– зарахованих на пільгових умовах, з якими укладені договори на підготовку	-	-
3	Подано заяв на одне місце за формами навчання:		
	– денна форма	2,26	2,45
	– заочна форма	4,08	4,95
4	Конкурс абітурієнтів на місця державного замовлення:		
	– денна форма	9,42	6,53
	– заочна форма	20,4	-
5	Кількість випускників ЗВО, прийнятих на скорочений термін навчання на:		
	– денну форму	-	-
	– заочну форму	-	-

* перший набір здобувачів вищої освіти за спеціальностями Переліку 2015 року відбувся у 2016 році

** розподіл загального ліцензованого обсягу спеціальності між освітніми програмами та формами навчання здійснюється відповідними рішеннями приймальної комісії СумДУ

З метою підвищення якісних показників при формуванні контингенту студентів випускова кафедра регулярно проводить агітаційну роботу серед випускників ступеня «бакалавр» інших ЗВО та в установах міста і області.

Висновок

Результати аналізу поданих матеріалів з організаційних, методичних та рекламних заходів вказують, що у СумДУ організація прийому та формування контингенту студентів проводиться в повній відповідності до чинного законодавства.

Голова експертної комісії

М.О. Кужелєв

3. Зміст підготовки фахівців

Організація освітнього процесу в Сумському державному університеті здійснюється відповідно до вимог нормативних та інструктивних документів Міністерства освіти і науки України.

Університет діє за концепцією освітньої діяльності «Концептуальні засади діяльності та стратегія розвитку Сумського державного університету на 2010-2020 роки», яка розроблена відповідно до Закону України «Про вищу освіту». Концепція відображає мету, завдання та принципи діяльності університету, шляхи досягнення поставлених цілей, перспективи розвитку.

Кафедрою фінансів, банківської справи та страхування проведена ефективна робота щодо імплементації Закону України «Про вищу освіту» та впровадженню освітньо-професійної програми «Банківська справа» підготовки магістрів зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Створена проектна група за своїм кадровим складом відповідає ліцензійним вимогам. Розроблена освітньо-професійна програма базується на компетентнісному підході, містить чітко визначені програмні результати навчання і узгоджена з вимогами Національної рамки кваліфікацій.

Концептуальні засади освітнього процесу реалізовані в навчальному плані магістра стосовно переліку та змісту навчальних дисциплін, розподілу навчального часу у кредитах ЄКТС, форм проведення навчальних занять та їх обсягу.

Навчальний план підготовки магістра за освітньо-професійною програмою «Банківська справа» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (термін навчання – 1 рік 4 міс.) затверджений в установленому порядку та відповідає за сукупністю вимог змісту та ступеню підготовки, включає комплекс обов'язкових дисциплін та дисциплін за вибором студента.

На основі навчального плану розробляються робочі навчальні плани, які щорічно переглядаються, уточнюються та затверджуються.

Значна увага приділяється індивідуалізації змісту навчання та форм організації освітньої діяльності. Практична спрямованість навчання сприяє формуванню у студентів компетенцій, які передбачені освітньою програмою та орієнтовані на майбутню професійну діяльність випускника.

Документом, що регламентує зміст дисципліни, вимоги до знань і умінь, структурні взаємозв'язки з іншими дисциплінами, атестаційні заходи, розподіл часу на всі види занять і самостійної роботи студента, використання студентом літературних джерел та методичних розробок викладачів, є робоча програма дисципліни. Робочі програми дисциплін навчального плану підготовки магістра щорічно переглядаються, корегуються, затверджуються в установленому порядку на засіданнях кафедр, директором навчально-наукового інституту бізнес-технологій «УАБС».

Голова експертної комісії

М.О. Кужелєв

Рівень організації навчального процесу на кафедрі фінансів, банківської справи та страхування перебуває на належному рівні. Графік навчального процесу на навчальний рік та розклад занять на семестр складаються та виконуються.

Навчальним планом для підготовки магістрів передбачена переддипломна практика. Аналіз методичного забезпечення, звітів студентів, а також наявних баз практик свідчить про достатньо високий рівень наукового керівництва, ефективність переддипломної практики при формуванні у студентів професійних практичних знань та навичок.

Державна атестація на присвоєння кваліфікації здійснюється у формі захисту кваліфікаційної роботи магістра.

Кваліфікаційна робота магістра виконується згідно з тематикою, затвердженою кафедрою. Студентам надається право вибору теми роботи із запропонованого переліку.

Висновок

Зміст підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою «Банківська справа» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» відповідає нормативним документам Міністерства освіти і науки України.

4. Організаційне, навчально-методичне та інформаційне забезпечення освітнього процесу

Освітній процес для осіб, що навчаються за програмою ступеня магістр організовується відповідно до нормативних документів, які затверджені в установленому порядку на Вченій раді Сумського державного університету.

Рівень організації освітнього процесу на кафедрі є високим. Виконання навчальних доручень проводиться у відповідності до індивідуальних планів викладачів, які затверджуються на засіданні кафедри. Виконання індивідуальних планів викладачами періодично розглядається на засіданнях кафедри та контролюється відповідними структурними підрозділами університету (в кінці кожного семестру та навчального року).

Експертна комісія встановила наявність робочого навчального плану, графіку навчального процесу, розкладу занять, розроблених робочих програм, які містять мету і завдання курсу, перелік знань і умінь, тематичний план, зміст курсу з темами, теми практичних, семінарських занять, регламент самостійної роботи студентів, перелік контрольних запитань, критерії оцінювання, перелік рекомендованої літератури, які оформлені та затверджені згідно з встановленими вимогами.

Експертна комісія перевірила, що всі нормативні навчальні дисципліни забезпечені завданнями для проведення комплексних контрольних робіт. Організована тісна взаємодія випускової кафедри фінансів, банківської справи та страхування з кафедрами, які забезпечують викладання дисциплін з циклів загальної та професійної підготовки студентів. Кафедрою передбачений механізм

Голова експертної комісії

М.О. Кужелєв

оновлення змісту програм відповідно до змін законодавчої бази, науково-технічних досягнень, змін потреб у підготовці фахівців та пріоритетів у їх використанні. При цьому обов'язковими вимогами залишаються поєднання глибокої фахової підготовки з індивідуалізацією навчання та його практичною спрямованістю.

На кафедрах, що здійснюють навчання студентів за освітньо-професійною програмою «Банківська справа» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» застосовуються сучасні технології навчання, такі як кредитно-модульна система організації навчального процесу, модульно-рейтингова система оцінювання знань, умінь та навичок студентів з навчальних дисциплін, тестовий контроль знань, ділові ігри. За всіма формами підготовки активно впроваджуються технології електронного навчання.

Форма контролю визначається навчальним планом. Для студентів денної форми навчання застосовується 100-бальна ECTS-шкала оцінювання знань і вмінь за всіма видами навчальної діяльності по етапах звітності (модульних циклах, семестрах). Розподіл рейтингових балів здійснюється кафедрою викладання дисциплін відповідно до змісту дисципліни та вагомості складових навчальної діяльності, що зазначається у регламентах оцінювання знань і вмінь студентів, які додаються до робочих програм навчальних дисциплін.

Експертна комісія пересвідчилася, що забезпечення навчального процесу навчально-методичною літературою задовольняє сучасним вимогам. Значну частину навчально-методичної літератури складають навчальні посібники та підручники з грифом МОН України, монографії, конспекти лекцій, які розроблені викладачами кафедри. Так, за останні п'ять років викладачами випускової кафедри видано 5 монографій, 5 посібників з грифом МОН України, 6 методичних рекомендацій. Функціонує банк електронних видань методичних розробок. Рівень забезпеченості навчальною, навчально-методичною, довідковою літературою дисциплін навчального плану складає 100 %.

Наявні навчальні видання спрямовані на підготовку фахівців, відповідно до потреб регіону у відповідних кадрах та базуються на сучасних освітніх досягненнях у відповідних галузях знань. Вони мають досить високий науковий і методичний рівень.

Значна увага в університеті приділяється інформатизації навчального процесу та запровадженню інформаційних технологій в управлінні навчальним закладом. Загальна кількість комп'ютерів у Сумському державному університеті становить 3525 одиниць (з них 3145 одиниць – з виходом до мережі Інтернет).

Належно забезпечений університет офісною технікою та периферійними пристроями. Безпосередньо на цей час за випусковою кафедрою закріплено 63 комп'ютериз виходом до мережі Інтернет.

В університеті розвинена високотехнологічна бібліотечно-інформаційна система, яка містить більше 3 млн. примірників з 332 тис. найменувань як на паперових, так і на електронних носіях. Передплачується 193 назви періодичних видань. Загальні видатки на придбання бібліотечних фондів у 2017 році становили

0,2 млн. грн.

Читальні зали бібліотечного комплексу базового ВНЗ мають загальну місткість 906 посадкових місць. Електронні ресурси бібліотеки доступні з будь-якого комп'ютеризованого робочого місця університету та в мережі Інтернет. Електронний репозитарій СумДУ є національним лідером та входить до Топ-350 світового рейтингу Ranking Web of Repositories (за останні 5 років - понад 13 млн. завантажень документів користувачами зі 140 країн світу).

У цілому в СумДУ відпрацьована система єдиного інформаційного простору університету, безперервної комп'ютерної підготовки студентів, підвищення кваліфікації викладачів та співробітників.

Експертна комісія ознайомила з пакетом документів стосовно стану виховної роботи в СумДУ (концепції про організацію виховної роботи в університеті, плани виховної роботи, плани культурно-масових заходів на базі СумДУ). В університеті постійно діє інститут кураторів, який впроваджує в студентське середовище рекомендації Міністерства освіти і науки України щодо формування нового світогляду та активної життєвої позиції студентів – майбутніх спеціалістів та керівників фінансово-кредитної сфери.

Органи студентського самоврядування приймають безпосередню участь в управлінні університетом та діють на принципах добровільності, відкритості, колегіальності, виборності та підзвітності та рівності прав усіх здобувачів вищої освіти. При цьому проекти, які подавалися студентами, чітко демонструють їх пріоритети (проект «Студентський лелека», створення студентського радіо, студентського Інтернет-сайта, ретро-кінозалу та фестивалів документального кіно, проведення рок-фестивалів та тематичних дискотек, створення волонтерського загону та студентського театру моди тощо). Працюють студентські соціальна та психологічна служби, волонтерський рух, юридична клініка. Як результат, можна зазначити, що студенти та випускники СумДУ мають сьогодні не тільки досвід роботи в грантових проектах молодіжного спрямування, але є також організаторами та активними членами молодіжних громадських організацій, депутатами обласної та міської рад, активно працюють у Всеукраїнській студентській раді.

Висновок

Проведений аналіз дозволяє зробити висновок, що організація навчального процесу та його навчально-методичне та інформаційне забезпечення відповідають державним акредитаційним вимогам.

5. Кадрове забезпечення освітнього процесу

Кадровий потенціал Сумського державного університету дозволяє проводити підготовку здобувачів вищої освіти на достатньо високому рівні.

Безпосередньо в базовому ЗВО освітньо-науковий процес забезпечують 841 штатних науково-педагогічних працівника (з яких 87 % мають вчені звання та

Голова експертної комісії

М.О. Кужелєв

наукові ступені – 117 докторів наук, професорів та 617 кандидатів наук, доцентів). Серед штатного академічного складу університету 183 особи мають 5 та більше публікацій, які обліковуються базами Scopus та (або) Web of Science Core Collection.

Підготовку магістрів за освітньо-професійною програмою Банківська справа за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» доручено кафедрі фінансів, банківської справи та страхування навчально-наукового інституту бізнес- технологій «УАБС».

Завідувач кафедри – д.е.н., професор Школьник І.О. Професорсько-викладацький склад кафедри становить 31 викладач, з них 4 (12,9 %) – доктори наук, професори, 26 (83,9 %) – кандидати наук, доценти.

У підготовці магістрів задіяний професорсько-викладацький склад 6 кафедр СумДУ: кафедра фінансів, банківської справи та страхування; кафедра міжнародної економіки; кафедра іноземних мов ННІ БТ «УАБС»; кафедра теоретичної і прикладної економіки; кафедра економічної кібернетики; кафедра управління та фінансово-економічної безпеки. Частка науково-педагогічних працівників з науковими ступенями або вченими званнями, які забезпечують викладання лекційних годин з навчальних дисциплін за основним місцем роботи становить 100%, а які мають науковий ступінь доктора наук або вчене звання професора – 32%.

Експертна комісія перевірила книгу наказів з кадрових питань (особового складу) та основної діяльності, оригінали трудових книжок, дипломи про вищу освіту, атестати доцентів, професорів, дипломи кандидатів наук, докторів наук та свідоцтва про підвищення кваліфікації. Принципових зауважень немає.

Регулярно та своєчасно проводиться підвищення кваліфікації викладачів у відповідності зі складеними та затвердженими планами. За останні п'ять років усі викладачі кафедри підвищили свою кваліфікацію шляхом захисту кандидатських дисертацій, стажування в інших ЗВО, підприємствах, організаціях та проходження курсів підвищення кваліфікації у СумДУ.

Викладачі кафедри беруть активну участь у міжнародних, міжвузівських конференціях, семінарах, мають та налагоджують зв'язки з країнами близького та далекого зарубіжжя, публікують свої роботи у міжнародних виданнях. Усе це сприяє якісній підготовці студентів.

Підвищення наукової кваліфікації кадрового складу кафедри забезпечується наявністю в університеті докторантури та аспірантури.

Висновок

Проведений аналіз дозволяє зробити висновок про повну відповідність кадрового складу викладачів, які здійснюють підготовку магістрів за освітньо-професійною програмою Банківська справа спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» акредитаційним вимогам.

Голова експертної комісії

М.О. Кужелев

6. Матеріально-технічне забезпечення навчального процесу

Базовий навчальний заклад має на своєму балансі належно обладнані навчальні та навчально-лабораторні корпуси, 2 окремі бібліотечні корпуси, 9 власних гуртожитків, позаміський спортивно-оздоровчий центр, сучасний легкоатлетичний манеж, 2 басейни, спорткомплекс, лижну та водно-веслувальні бази, медико-санітарну частину та інші споруди спортивного, соціально-побутового та адміністративно-господарського призначення. Загальна площа, що використовується, становить 191319,6 м². Площа приміщень для занять студентів становить 35973,9 м².

Заняття здійснюються у 62 лекційних аудиторіях (від 40 до 192 посадкових місць), 180 аудиторіях для групових занять, 102 навчальних лабораторіях, 81 класі комп'ютерного навчання, 32 спортивних та тренувальних залах, а також на 2 обладнаних стадіонах та 7 спортивних майданчиках. Площа приміщень для проведення навчальних занять та контрольних заходів на 1 особу фактичного контингенту студентів складає 3,1 кв.метрів.

Аудиторії та лабораторії університету обладнані аудіовізуальною апаратурою та необхідними технічними засобами навчання. Загальна кількість технічних засобів навчання у СумДУ становить 2 793 одиниці.

Усі приміщення, що залучені до навчального процесу відповідають санітарним, протипожежним нормам (відповідні дозвільні документи контролюючих органів є у наявності).

Сумський державний університет має добре налагоджену соціально-побутову інфраструктуру. До послуг студентів та співробітників сучасні гуртожитки, комплекс громадського харчування, медичний пункт, спортивні комплекси (у тому числі плавальний басейн, спеціалізовані спортивні зали, веслувальна та лижна бази, стрілецький тир, обладнані стадіони та спортивні майданчики). Усі споруди університету відремонтовані та підтримуються у належному стані.

Матеріально-технічна база випускової кафедри укомплектована найсучаснішою обчислювальною технікою і забезпечує високий рівень навчального процесу. Студенти користуються технікою у повному обсязі, необхідному для глибокого оволодіння інформаційними технологіями. Кафедра постійно піклується про поліпшення інформаційного забезпечення навчального процесу. На кафедрі є кафедральна локальна комп'ютерна мережа, можливість виходу до глобальної мережі Internet, організовано поточне технічне та сервісне обслуговування обчислювальної техніки.

Висновок

Матеріально-технічна база, площа навчальних та службових приміщень, укомплектованість кафедри найсучаснішою обчислювальною технікою, забезпечує високий рівень навчального процесу та відповідає державним вимогам акредитації та Ліцензійним умовам.

Голова експертної комісії

М.О. Кужелев

7. Наукова діяльність та міжнародні зв'язки

Наукова діяльність кафедри фінансів, банківської справи та страхування здійснюється на основі тісної взаємодії науково-педагогічних працівників кафедри та освітньо-наукового дослідницького центру «Фінансові перспективи».

Кафедрою фінансів банківської справи та страхування СумДУ починаючи з прийому 2016 року здійснюється підготовка докторів філософії за науковими спеціальностями 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» та 051 «Економіка». Також у 2016 р. пройшла переатестацію терміном на три роки спеціалізована вчена рада Д 55.051.06 із захисту докторських і кандидатських дисертацій за спеціальностями 08.00.08 – гроші, фінанси і кредит та 08.00.03 – економіка та управління національним господарством.

Значну увагу колектив кафедри приділяє науковій роботі зі студентами. Студенти залучаються до роботи над розробкою наукових напрямків кафедри, беруть участь у виконанні планових НДР при проведенні теоретичних та практичних досліджень.

Викладачі та аспіранти кафедри регулярно беруть активну участь у роботі і щорічно виступають з доповідями на наукових та науково-практичних конференціях всеукраїнського та міжнародного рівнів, а також семінарах, що проводяться Національним банком України, серед них:

1. Всеукраїнська науково-практична конференція «Проблеми і перспективи розвитку фінансово-кредитної системи України», м. Суми.
2. Міжнародна науково-практична конференція «Міжнародна банківська конкуренція: теорія і практика», м. Суми.
3. Міжнародна науково-практична конференція, присвячена пам'яті професора О.Ф. Балацького «Економічні проблеми сталого розвитку», м. Суми.
4. Міжнародна науково-практична конференція «Наднаціональні органи фінансового регулювання», м. Фрайберг, Німеччина.
5. International Scientific Conference Innovative Economy «Processes, Strategies, Technologies», Kielce, Poland.
6. Міжнародна науково-практична конференція «Світові тенденції та перспективи розвитку фінансової системи України», м. Київ.
7. Всеукраїнська науково-практична Інтернет-конференція «Розвиток фінансового ринку в Україні: проблеми та перспективи», м. Полтава.
8. Міжнародна науково-практична конференція «Національні особливості та світові тенденції управління та адміністрування на макро-, мезо-, і мікрорівнях економіки», м. Дніпро.
9. Міжнародна науково-практична Інтернет-конференція «Актуальні питання функціонування фінансового ринку в умовах кризових явищ світової економіки», м. Одеса.
10. Міжнародна науково-практична конференція «Фінансово-кредитна система: вектор розвитку», м. Ужгород.

Голова експертної комісії

М.О. Кужелєв

11. Міжнародна науково-практична конференція «Інноваційний ресурс страхового ринку в сучасних умовах», м. Київ.
12. Міжнародна науково-практична конференція «Напрями розвитку ринкової економіки на засадах конкурентоспроможності, інноваційності та сталості», м. Запоріжжя.
13. Міжнародна науково-практична конференція «Бізнес в умовах ринкової економіки: проблеми становлення та розвиток», м. Львів.
14. Міжнародна науково-практична конференція «Сучасні тенденції економічної теорії і практики: світовий досвід та вітчизняні реалії», м. Херсон.
15. Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Інновації в бізнес-освіті», м. Київ.
16. Всеукраїнська науково-практична конференція «Проблеми забезпечення ефективного функціонування та стабільного розвитку банківської системи та економіки», м. Київ
17. Міжнародна науково-практична конференція «Розвиток економіки країни: можливості, проблеми, перспективи», м. Запоріжжя.
18. Міжнародна науково-практична конференція «Реформування фінансово-економічної системи в контексті міжнародного співробітництва», м. Київ.

Викладачі публікують результати своїх наукових досліджень у міжнародних журналах. В тому числі в тих, що входять до наукометричних баз даних Scopus та Web of Science.

Викладачами кафедри встановлені тісні наукові зв'язки з науковцями різних вищих навчальних закладів та інститутів: Банківський інститут Вищої школи, м. Прага (Чеська Республіка), Університет м. Циттау (Німеччина), Університет прикладних наук Дойче Бундесбанку (м. Хахенбург, Німеччина), Технічний університет Гірнична академія (м. Фрайберг, Німеччина), Університет Бат Спа (м. Бат, Великобританія), Університет Ліннеус (м. Векше, Швеція), Університет ім. Миколаша Ромериса (м. Вільнюс, Литва), Університет Гренобль-Альпи (м. Гренобль, Франція), Європейська бізнес школа (м. Париж, Франція), Університет Перуджі (Італія) та ін.

На кафедрі протягом останніх 5 років виконувались науково-дослідницькі гранти та проекти, що фінансувались за рахунок міжнародних організацій, зокрема: DAAD, Еразмус+ (Напряма Жан Моне), DESPRO.

Підвищення кваліфікації викладачів здійснюється також шляхом стажувань за кордоном: в Міністерстві фінансів Чеської Республіки, Банківській асоціації Чеської республіки та Комерційному банку CSOB, в Університеті Бат Спа (м. Бат, Великобританія), в Університеті прикладних наук Дойче Бундесбанку (м. Хахенбург, Німеччина), в Університеті прикладних наук Циттау/Гьорліц (Німеччина).

Висновок

Сумський державний університет та кафедра фінансів, банківської справи та страхування має розгалужені зв'язки з зарубіжними університетами та установами.

Наукова робота кафедри забезпечує зростання наукового потенціалу та відповідає вимогам акредитації.

8. Якість підготовки випускників

Функціонування внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності в Сумському державному університеті базується на засадах Закону України «Про вищу освіту» та відповідає основним цілям і завданням, зазначеним у Статуті та Концептуальних засадах діяльності університету, стратегії розвитку на 2010-2020 роки. Філософія оцінювання у СумДУ передбачає комплексну безперервну системну та гнучку оцінку навчальних та інших досягнень студентів та викладачів у призмі компетентнісного підходу.

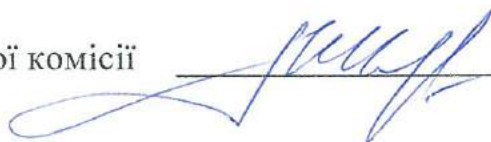
Комплексна оцінка результатів діяльності студента складається з оцінювання сукупності всіх його досягнень у навчальній та позанавчальній діяльності. Система контролю якості підготовки здобувачів вищої освіти в рамках освітньої програми є багаторівневою та включає систему поточного і підсумкового контролю. Точність проведення процедур оцінювання студентів встановлюється шляхом систематичних адміністративних перевірок на рівні кафедри, деканату та ректорату. Результати проведених процедур оцінювання студентів та їх перевірок регулярно розглядаються та аналізуються на засіданнях кафедри, Вченій раді та раді з якості навчально-наукового інституту бізнес-технологій «УАБС», раді з якості та Вченій раді університету.

Основними принципами та критеріями оцінювання знань студентів є: систематичність та системність, плановість та своєчасність, відкритість та прозорість, гнучкість і варіативність системи оцінювання, об'єктивність, толерантність і тактовність, єдність вимог при оцінюванні групи студентів, розвиваючий характер, використання єдиних стандартів, диференційований підхід та індивідуалізація відповідно до різних рівнів підготовки, кореляція оцінки результатів навчання студента в університеті з оцінкою випускників та роботодавців рівня сформованості компетентностей.

Система забезпечення якості вищої освіти в СумДУ включає в себе бенчмаркінг кращих освітніх практик, розробку критеріїв, показників якості та засобів оцінювання для кожної стадії навчального процесу, проведення SWOT-аналізу освітньої діяльності з розробкою завдань та пріоритетів для її поліпшення.

Одним із елементів системи забезпечення якості освітньої діяльності є проведення ККР. Аналіз результатів виконання ККР з відповідних дисциплін навчального плану магістрів освітньо-професійної програми Банківська справа зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» (таблиця 8.1) свідчить про належний рівень знань студентів.

Голова експертної комісії

М.О. Кужелєв

Таблиця 8.1 – Зведені результати виконання комплексних контрольних робіт студентами за світньо-професійною програмою Банківська справа зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» на другому (магістерському) рівні у Сумському державному університеті (експертиза).

№	Дисципліна	Група	Кількість студентів	Виконували		Одержали оцінки при акредитаційній експертизі										Абсолютна успішність, %	Якість навчання, %	Середній бал	Самоаналіз		Розбіжність							
				Кількість	ККР	5					4								3					Успішність, %	Якість, %	Середній бал	Успішність, %	Якість, %
						К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%	К-ть	%				К-ть	%	К-ть	%						
3 циклу професійної підготовки:																												
1	Фінансовий менеджмент в банку	БС.м-61а, БС.м-62а	30	30	100	3	10,00	14	46,67	13	43,33	0	0	100	56,67	3,67	100	53,33	3,77	0	+3,34	-0,10						
2	Кредитний менеджмент	БС.м-61а, БС.м-62а	30	30	100	4	13,33	12	40,00	14	46,67	0	0	100	53,33	3,67	100	56,67	3,73	0	-3,34	-0,06						
3	Фінансовий моніторинг	БС.м-61а, БС.м-62а	30	30	100	4	13,33	14	46,67	12	40,00	0	0	100	60,00	3,73	100	53,33	3,83	0	+6,67	-0,10						
	Всього за циклом				100	11	12,22	40	44,44	39	43,33	0	0	100	56,67	3,69	100	54,44	3,78	0	+2,23	-0,09						

Голова експертної комісії
д.е.н., професор

Експерт
д.е.н., професор

Ректор
Сумського державного університету

Голова експертної комісії

М.О. Кужелєв

Ж.М. Довгань

А.В.Васильєв

М.О. Кужелєв

Аналізуючи результати ККР та при безпосередній перевірці контрольних завдань з дисциплін фахової підготовки студентів, експертна комісія дійшла висновку, що показники якості навчання відповідають визначеним при перевірці викладачами кафедри.

В ході акредитаційної експертизи вибірково було перевірено 15 курсових робіт магістрів. Рівень виконання курсових робіт відповідає оцінкам, що були виставлені керівниками даних робіт.

Усі магістерські роботи виконано із застосуванням методів оцінки економічної доцільності, в роботах використовується демонстраційний графічний матеріал. Теми магістерських робіт є досить різноплановими і в повній мірі відображають спрямованість роботи кафедри фінансів, банківської справи та страхування. До їх керівництва залучені провідні фахівці, що мають наукові ступені доктора або кандидата наук. Рівень керівництва магістерськими роботами високий. Всі завдання задовольняють кваліфікаційним вимогам, істотних помилок у ході виконання магістерських робіт, що перевірялись, не виявлено. Розділи магістерських робіт, що перевірялись, розкривають їх тему, відповідають меті дослідження, пов'язані між собою та задовольняють вимогам стандартів.

Результати експертизи рівня і якості виконання магістерських кваліфікаційних робіт, курсових робіт, перевірка знань студентів свідчать про досить високу їх здатність самостійно вирішувати професійні задачі у сфері фінансів, банківської справи та страхування із застосуванням комп'ютерної техніки та інформаційних технологій, а також обґрунтовувати, документувати і захищати прийняті рішення.

До складу Екзаменаційної комісії входять доктори та кандидати економічних наук, провідні фахівці банківських установ м. Суми.

Висновок

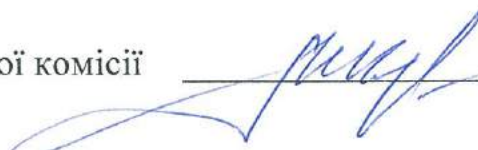
Аналіз результатів виконання ККР з дисциплін циклу професійної підготовки, а також результатів захисту курсових робіт свідчить, що якість підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою Банківська справа зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» відповідає державним вимогам акредитації.

9. Перелік зауважень контролюючих органів та заходи по їх усуненню

Зауважень та приписів контролюючих органів, що здійснюють контроль за дотриманням ліцензійних умов, а також скарг юридичних і фізичних осіб щодо освітньої діяльності навчального закладу зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» з моменту останньої процедури акредитації **не було**.

Спеціальність в цілому акредитована на термін до 01.07.2018 р., сертифікат про акредитацію серії НД-IV № 1980529 від 18 липня 2016 р.

Голова експертної комісії

М.О. Кужелєв

За Переліком 2010р. відповідна вищезазначеній освітній програмі спеціальність 8.03050802 «Банківська справа» акредитована за IV рівнем (сертифікат про акредитацію серії НД-IV № 1980529 від 18 липня 2016 р.).

При проходженні попередньої акредитаційної експертизи підготовки магістрів зі спеціальності 8.03050802 «Банківська справа» у період з 2 по 4 квітня 2013 року експертною комісією у складі: голова комісії – *Смерічевський Сергій Францевич*, проректор з навчальної роботи, завідувач кафедри банківської та біржової справи Донецького державного університету управління Міністерства освіти і науки України, доктор економічних наук, професор; член комісії – *Івасів Ігор Богданович*, професор кафедри банківської справи Державного вищого навчального закладу «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» Міністерства освіти і науки України, доктор економічних наук, професор, включно були висловлені такі зауваження та пропозиції:

1. продовжити роботу над методичним забезпеченням спеціальності за рахунок видання власних навчальних посібників та підручників з грифом Міністерства освіти і науки України;

2. створити умови для максимально ефективного використання матеріально-технічної бази з метою підвищення технічного забезпечення викладання дисциплін банківського профілю;

3. посилити роботу, пов'язану з підвищенням рівня інформаційного забезпечення при проведенні практичних занять з дисциплін фахового спрямування за рахунок активного використання комп'ютерного програмного забезпечення.

Кафедра врахувала ці зауваження, зокрема за першим зауваженням протягом останніх п'яти років було видано власні навчальні посібники, а саме:

- Белова І. В. Банківська статистика : навч. посібник / І. В. Белова. – Суми : Університетська книга, 2014. – 431с.
- Управління фінансовою безпекою економічних суб'єктів : навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів економічних і юридичних спеціальностей усіх форм навчання / Державний вищий навчальний заклад “Українська академія банківської справи Національного банку України”; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. С.М. Фролова ; [С.М. Фролов, О.В. Козьменко, А.О. Бойко та ін.]. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2015. – 332 с.
- Гроші і кредит : у схемах і таблицях: навчальний посібник / Л.Ю. Сисоєва, К.Ф. Черкашина – Суми : Університетська книга, 2013. – 245 с. – 6,4 д.а. (з грифом МОН).
- Маркетинг у банку: навчальний посібник / [Т.А. Васильєва, С.М. Козьменко, І.О. Школьник та ін.] ; за заг. ред. Т.А. Васильєвої.– Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2014. – 353 с.
- Управління продажем банківських послуг: навч. посіб. / Т.А. Васильєва, Я.М. Кривич, С.В. Леонов та ін. ; За заг. ред.: Т.А. Васильєвої, Я.М. Кривич. - Суми: СумДУ, 2016. - 227с.

Голова експертної комісії

М.О. Кужелєв

Щодо другого зауваження: при кафедрі активно працює навчально-тренувальний банк, в якому проводяться заняття за фаховими дисциплінами, що викладаються як для студентів освітнього ступеня «бакалавр», так і для студентів освітнього ступеня «магістр».

Щодо третього зауваження: викладачами кафедри активно використовується програмний продукт Google Classroom, який дозволяє організувати та контролювати позааудиторну роботу студентів в електронній формі. Студенти дистанційно отримують домашні завдання та надсилають їх викладачу, який перевіряє, надає рекомендації по вдосконаленню та виставляє оцінку. Продукт SOCRATIVE широко використовується в тестуванні знань під час лекційних та практичних занять за допомогою використання мобільних пристроїв студентів. Це дозволяє визначити не тільки рівень знань, але й коло питань, що потрібно повторно розглянути викладачеві з метою тлумачення окремих аспектів лекції.

Отже, кафедрою фінансів, банківської справи та страхування протягом 2014-2017 рр. усі зауваження були враховані та усунені.

10. Загальні висновки експертної комісії

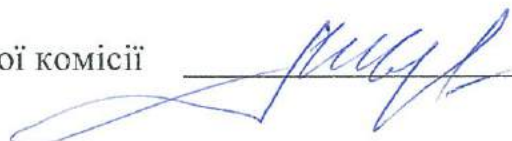
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування ННІ БТ «УАБС» СумДУ має достатній навчально-методичний та науковий потенціал, висококваліфікований професорсько-викладацький склад, що гарантує якісний рівень підготовки магістрів за освітньо-професійною програмою Банківська справа зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Підготовка фахівців здійснюється з урахуванням особливостей регіону та на базі вивчення потреб банківських установ у фахівцях цього напрямку.

Навчальний процес побудовано на базі оволодіння студентами широким колом дисциплін циклів загальної та професійної підготовки. Усі дисципліни навчального плану мають відповідне навчально-методичне забезпечення, яке охоплює робочі програми та навчальні плани, лекційний матеріал, плани семінарських занять, підручники та необхідну кількість навчально-методичної літератури. Кафедра здійснює активну співпрацю зі всіма структурними підрозділами університету, які беруть участь у підготовці магістрів. Методичне забезпечення постійно оновлюється. До навчального процесу включаються результати наукових досліджень кафедри та сучасні інформаційні технології.

Наукова та педагогічна кваліфікація кадрового складу кафедри фінансів, банківської справи та страхування забезпечує навчальний процес на рівні вимог нормативних документів Міністерства освіти і науки України. Викладачі, які забезпечують викладання лекційних годин з дисциплін, що забезпечують формування професійних компетентностей мають наукові ступені докторів або кандидатів наук з досвідом роботи за фахом. Постійно здійснюється оновлення педагогічного складу кафедри шляхом залучення до викладання молодих спеціалістів та аспірантів.

Наявні навчальні площі, комп'ютерна та оргтехніка, фонд і читальні зали бібліотеки, побутова база дозволяють забезпечити необхідні умови для

Голова експертної комісії

М.О. Кужелєв

проведення освітнього процесу та науково-методичної роботи на належному рівні, відповідно до вимог інструктивних і нормативних документів Міністерства освіти і науки України.

На підставі матеріалів, поданих на акредитацію Сумським державним університетом, та перевірки результатів діяльності на місці, експертна комісія дійшла висновку, що освітньо-професійна програма *Банківська справа* підготовки магістра зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» кадрове, методичне та матеріальне забезпечення в цілому відповідають встановленим вимогам до зазначених рівнів навчальної підготовки і можуть забезпечити державну гарантію якості освіти.

Вважаємо за необхідне висловити: зауваження та пропозиції, які не входять до складу обов'язкових і не впливають на рішення про акредитацію, але дозволять поліпшити якість підготовки здобувачів.

Рекомендувати керівництву Сумського державного університету звернути увагу на наступне:

- *підвищити ефективність профорієнтаційної роботи з потенційними абітурієнтами, в тому числі з використанням сучасних інформаційних технологій, соціальних мереж;*

- *уточнити тематику магістерських робіт, поглибивши дослідницьку спрямованість у назвах;*

- *більш широко реалізовувати міжнародні освітні проекти, зокрема, забезпечення участі викладачів кафедри у підвищенні кваліфікації за кордоном з одержанням відповідних міжнародних сертифікатів;*

- *інтенсифікувати магістерські та аспірантські обміни та стажування молодих вчених і провідних викладачів кафедри у Європейських університетах в контексті Євроінтеграційних процесів та у відповідності до вимог Болонської хартії;*

- *активізувати наукову діяльність викладачів у виданнях, що входять у наукометричні бази.*

На підставі вказаного вище експертна комісія МОН України зробила висновок про можливість акредитації освітньо-професійної програми «Банківська справа» зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за освітнім ступенем магістр.

Голова експертної комісії
доктор економічних наук, професор,
директор навчально-наукового інституту
фінансів, банківської справи
Університету державної фіскальної служби України М.О. Кужелев

Голова експертної комісії М.О. Кужелев

Експерт:

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри банківського
менеджменту та обліку
Тернопільського національного
економічного університету

Ж.М. Довгань

Дата « 19 » січня 2018 року

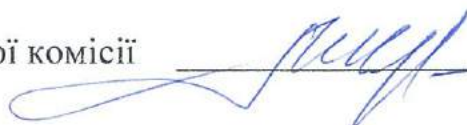
“З експертними висновками ознайомлений”

Ректор Сумського державного університету,
к.т.н., професор

А.В. Васильєв

Голова експертної комісії

М.О. Кужелєв

**Дотримання нормативних вимог
щодо якісних характеристик підготовки магістра
за освітньо-професійною програмою *Банківська справа* зі спеціальності
072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
у Сумському державному університеті**

Якісні характеристики підготовки магістра

Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу)	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
1	2	3	4
1. Умови забезпечення державної гарантії якості вищої освіти			
1.1. Виконання навчального плану за показниками: перелік навчальних дисциплін, години, форми контролю, %	100	100	відповідає
1.2. Підвищення кваліфікації викладачів постійного складу за останні 5 років, %	100	100	відповідає
1.3. Чисельність науково-педагогічних (педагогічних) працівників, що обслуговують спеціальність і працюють у навчальному закладі за основним місцем роботи, які займаються вдосконаленням навчально-методичного забезпечення, науковими дослідженнями, підготовкою підручників та навчальних посібників, %	100	100	відповідає
2. Результати освітньої діяльності (рівень підготовки фахівців), не менше %			
2.1. Рівень знань студентів з гуманітарної та соціально-економічної підготовки:			
2.1.1. Успішно виконанні контрольні завдання, %	90	100	+10
2.1.2. Якісно виконанні контрольні завдання (оцінки "5" і "4"), %	50	66,7	+16,7
2.2. Рівень знань студентів з природничо-наукової (фундаментальної) підготовки:			
2.2.1. Успішно виконанні контрольні завдання, %	90	Не передбачено навчальним планом	
2.2.2. Якісно виконанні контрольні завдання (оцінки "5" і "4"), %	50	Не передбачено	

Голова експертної комісії

М.О. Кужелєв

1	2	3	4
		навчальним планом	
2.3. Рівень знань студентів зі спеціальної (фахової) підготовки:			
2.3.1. Успішно виконанні контрольні завдання, %	90	100	+10
2.3.2. Якісно виконанні контрольні завдання (оцінки "5" і "4"), %	50	56,7	+6,7
3. Організація наукової роботи			
3.1. Наявність у структурі навчального закладу наукових підрозділів	+	+	відповідає
3.1.2. Участь студентів у науковій роботі (наукова робота на кафедрах та в лабораторіях; участь в наукових конференціях, конкурсах, виставках, профільних олімпіадах тощо)	+	+	відповідає

Голова експертної комісії
д.е.н., професор

М.О. Кужелєв

Експерт
д.е.н., професор

Ж.М. Довгань

Ректор
Сумського державного
університету

А.В. Васильєв

Голова експертної комісії

М.О. Кужелєв

ЗВЕДЕНІ ВІДОМОСТІ
про дотримання ліцензійних умов у сфері вищої освіти

Порівняльна таблиця дотримання технологічних вимог щодо кадрового, матеріально-технічного, навчально-методичного та інформаційного забезпечення освітньої діяльності у сфері вищої освіти
підготовки магістрів зі спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» за освітньо-професійною програмою *Банківська справа* у Сумському державному університеті

Найменування показника (нормативу)	Значення показника (нормативу) за другим (магістерським) рівнем	Фактичне значення показника	Відхилення фактичного значення показника від нормативного
------------------------------------	---	-----------------------------	---

1	2	3	4
КАДРОВІ ВИМОГИ щодо забезпечення провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти			
1. Наявність у закладі освіти підрозділу чи кафедри, відповідальних за підготовку здобувачів вищої освіти	+	+	відповідає
2. Наявність у складі підрозділу чи кафедри, відповідальних за підготовку здобувачів вищої освіти, тимчасової робочої групи (проектної групи) з науково-педагогічних працівників, на яку покладено відповідальність за підготовку здобувачів вищої освіти за певною спеціальністю	три особи, що мають науковий ступінь та вчене звання, з них один доктор наук або професор	чотири особи, що мають науковий ступінь та вчене звання, з них один доктор наук	відповідає
3. Наявність у керівника проектної групи (гаранта освітньої програми):			
1) наукового ступеня та/або вченого звання за відповідною або спорідненою спеціальністю	+	+	відповідає
2) наукового ступеня та вченого звання за відповідною або спорідненою спеціальністю	-	-	
3) стажу науково-педагогічної та/або наукової роботи не менш як 10 років (до 6 вересня 2019 р. для початкового рівня з урахуванням стажу педагогічної роботи)	+	+	відповідає

Голова експертної комісії

М.О. Кужелєв

1	2	3	4
4. Проведення лекцій з навчальних дисциплін науково-педагогічними (науковими) працівниками відповідної спеціальності за основним місцем роботи (мінімальний відсоток визначеної навчальним планом кількості годин):			
1) які мають науковий ступінь та/або вчене звання (до 6 вересня 2019 р. для початкового рівня з урахуванням педагогічних працівників, які мають вищу категорію)	50	100	+50
2) які мають науковий ступінь доктора наук або вчене звання професора	25	32	+7
3) які мають науковий ступінь доктора наук та вчене звання	-	-	
5. Проведення лекцій з навчальних дисциплін, що забезпечують формування професійних компетентностей, науково-педагогічними (науковими) працівниками, які є визнаними професіоналами з досвідом роботи за фахом (мінімальний відсоток визначеної навчальним планом кількості годин):			
1) дослідницької, управлінської, інноваційної або творчої роботи за фахом	15	27	+12
2) практичної роботи за фахом	-	-	
6. Проведення лекцій, практичних, семінарських та лабораторних занять, здійснення наукового керівництва курсовими, дипломними роботами (проектами), дисертаційними дослідженнями науково-педагогічними (науковими) працівниками, рівень наукової та професійної активності кожного з яких засвідчується виконанням за останні п'ять років не менше трьох умов, зазначених у пункті 5 приміток	не менше трьох умов підпунктів 1—16 пункту 5 приміток	не менше трьох умов підпунктів 1—16 пункту 5 приміток	відповідає
7. Наявність випускової кафедри із спеціальної (фахової) підготовки, яку очолює фахівець відповідної або спорідненої науково-педагогічної спеціальності:			
1) з науковим ступенем доктора наук та вченим званням	-	+	відповідає
2) з науковим ступенем та вченим званням	+	+	відповідає
3) з науковим ступенем або вченим званням	-	-	
8. Наявність трудових договорів (контрактів) з усіма науково-педагогічними працівниками та/або наказів про прийняття їх на роботу	+	+	відповідає
<i>Примітки: п.5. У пункті 6 для визначення рівня наукової та професійної активності науково-педагогічного (наукового) працівника використовуються такі показники:</i>			
1) наявність наукової публікації у періодичному виданні, яке включено до наукометричних баз, зокрема Scopus або Web of Science Core Collection, рекомендованих МОН;			
2) наявність наукових публікацій у наукових виданнях, включених до переліку			

Голова експертної комісії

М.О. Кужелєв

1	2	3	4
<p>наукових фахових видань України, та/або авторських свідоцтв, та/або патентів загальною кількістю п'ять досягнень;</p> <p>3) наявність виданого підручника чи навчального посібника, що рекомендований МОН, іншим центральним органом виконавчої влади або вченою радою закладу освіти, або монографії (у разі співавторства — з фіксованим власним внеском);</p> <p>4) наукове керівництво (консультування) здобувача, який одержав документ про присудження наукового ступеня;</p> <p>5) участь у міжнародному науковому проекті/залучення до міжнародної експертизи, наявність звання "суддя міжнародної категорії";</p> <p>6) проведення навчальних занять іноземною мовою (крім мовних навчальних дисциплін) в обсязі не менше 50 аудиторних годин на навчальний рік;</p> <p>7) робота у складі експертних рад з питань проведення експертизи дисертацій МОН або галузевих експертних рад Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, або Акредитаційної комісії, або їх експертних рад, або міжгалузевої експертної ради з вищої освіти Акредитаційної комісії, або трьох експертних комісій МОН/зазначеного Агентства, або Науково-методичної ради/науково-методичних комісій з вищої освіти МОН, або робочих груп з розроблення стандартів вищої освіти України;</p> <p>8) виконання функцій наукового керівника або відповідального виконавця наукової теми (проекту), або головного редактора/члена редакційної колегії наукового видання, включеного до переліку наукових фахових видань України, або іноземного рецензованого наукового видання;</p> <p>9) керівництво студентом, який зайняв призове місце, або робота у складі організаційного комітету/журі/апеляційної комісії Міжнародної студентської олімпіади/II етапу Всеукраїнської студентської олімпіади (Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт)/III—IV етапу Всеукраїнських учнівських олімпіад з базових навчальних предметів/II—III етапу Всеукраїнських конкурсів-захистів науково-дослідницьких робіт учнів — членів Малої академії наук; керівництво студентом, який став призером Олімпійських, Параолімпійських ігор, Всесвітньої та Всеукраїнської Універсиади, чемпіонату світу, Європи, Європейських ігор, етапів Кубка світу та Європи, чемпіонату України; виконання обов'язків головного секретаря, головного судді, судді міжнародних та всеукраїнських змагань; керівництво спортивною делегацією; робота у складі організаційного комітету, суддівського корпусу;</p> <p>10) організаційна робота у закладах освіти на посадах керівника (заступника керівника) закладу освіти/факультету/відділення (наукової установи)/інституту/філії/кафедри або іншого відповідального за підготовку здобувачів вищої освіти підрозділу/відділу (наукової установи)/навчально-методичного управління (відділу)/лабораторії/іншого навчально-наукового (інноваційного) структурного підрозділу/вченого секретаря закладу освіти (факультету, інституту)/відповідального секретаря приймальної комісії та його заступника;</p> <p>11) участь в атестації наукових кадрів як офіційного опонента або члена спеціалізованої вченої ради;</p> <p>12) присудження наукового ступеня доктора наук або присвоєння вченого звання професора.</p>			

Голова експертної комісії

М.О. Кужелєв

1	2	3	4
<p>13) наявність авторських свідоцтв та/або патентів загальною кількістю два досягнення;</p> <p>14) наявність виданих навчально-методичних посібників/посібників для самостійної роботи студентів та дистанційного навчання/конспектів лекцій/практикумів/методичних вказівок/рекомендацій загальною кількістю три найменування;</p> <p>15) присудження наукового ступеня доктора філософії або присвоєння вченого звання доцента, або отримання документа про другу вищу освіту;</p> <p>16) керівництво студентом, який зайняв призове місце на I етапі Всеукраїнської студентської олімпіади (Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт), або робота у складі організаційного комітету/журі Всеукраїнської студентської олімпіади (Всеукраїнського конкурсу студентських наукових робіт), або керівництво постійно діючим студентським науковим гуртком/проблемною групою, або виконання обов'язків куратора групи; керівництво студентом, який брав участь в Олімпійських, Паралімпійських іграх, Всесвітній та Всеукраїнській Універсіаді, чемпіонаті світу, Європи, Європейських іграх, етапах Кубка світу та Європи, чемпіонаті України; виконання обов'язків тренера, помічника тренера національної збірної команди України з видів спорту</p>			

**ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ
щодо матеріально-технічного забезпечення**

1	Забезпеченість приміщеннями для проведення навчальних занять та контрольних заходів (кв. метрів на одну особу для фактичного контингенту студентів та заявленого обсягу з урахуванням навчання за змінами)	2,4	3,1	+0,7
2	Забезпеченість мультимедійним обладнанням для одночасного використання в навчальних аудиторіях (мінімальний відсоток кількості аудиторій)	30	61	+31
3	Наявність соціально-побутової інфраструктури:			
	1) бібліотеки, у тому числі читального залу	+	+	відповідає
	2) пунктів харчування	+	+	відповідає
	3) актового чи концертного залу	+	+	відповідає
	4) спортивного залу	+	+	відповідає
	5) стадіону та/або спортивних майданчиків	+	+	відповідає
	6) медичного пункту	+	+	відповідає

Голова експертної комісії

М.О. Кужелєв

	1	2	3	4
4	Забезпеченість здобувачів вищої освіти гуртожитком (мінімальний відсоток потреби)	70	100	+30
5	Забезпеченість комп'ютерними робочими місцями, лабораторіями, полігонами, обладнанням, устаткуванням, необхідними для виконання навчальних планів	+	+	відповідає
ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ щодо навчально-методичного забезпечення				
1	Наявність опису освітньої програми	+	+	відповідає
2	Наявність навчального плану та пояснювальної записки до нього	+	+	відповідає
3	Наявність робочої програми з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	відповідає
4	Наявність комплексу навчально-методичного забезпечення з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	відповідає
5	Наявність програми практичної підготовки, робочих програм практик	+	+	відповідає
6	Забезпеченість студентів навчальними матеріалами з кожної навчальної дисципліни навчального плану	+	+	відповідає
7	Наявність методичних матеріалів для проведення атестації здобувачів	+	+	відповідає
ТЕХНОЛОГІЧНІ ВИМОГИ щодо інформаційного забезпечення освітньої				
1	Забезпеченість бібліотеки вітчизняними та закордонними фаховими періодичними виданнями відповідного або спорідненого профілю, в тому числі в електронному вигляді	не менш як п'ять найменувань	17	+12
2	Наявність доступу до баз даних періодичних наукових видань англійською мовою відповідного або спорідненого профілю (допускається спільне користування базами кількома закладами освіти)	+	+	відповідає
3	Наявність офіційного веб-сайту закладу освіти, на якому розміщена основна інформація про його діяльність (структура, ліцензії та сертифікати про акредитацію, освітня/освітньо-наукова/видавнича/атестаційна (наукових кадрів) діяльність, навчальні та наукові	+	+	відповідає

Голова експертної комісії

М.О. Кужелєв

	1	2	3	4
	структурні підрозділи та їх склад, перелік навчальних дисциплін, правила прийому, контактна інформація)			
4	Наявність електронного ресурсу закладу освіти, який містить навчально-методичні матеріали з навчальних дисциплін навчального плану, в тому числі в системі дистанційного навчання (мінімальний відсоток навчальних дисциплін)	60	100	+40

Голова експертної комісії
д.е.н., професор

М.О. Кужелєв

Експерт
д.е.н., професор

Ж.М. Довгань

Ректор
Сумського державного
університету

А.В. Васильєв

Голова експертної комісії

М.О. Кужелєв